

EGZAMIN Z JEZYKA SZWEDZKIEGO

I. Läs texten här nedan. Det är en artikel som publicerades i SvD i juni 2018. Skriv sedan en referat där du med egna ord sammanfattar innehållet i artikeln. Omfång: max. 1 sida handskriven text.

”Sverige och Finland i Nato – det är i fredens intresse”

Under de gångna 100 åren har många strävanden gjorts att stärka samhörigheten mellan Finland och Sverige. Fast våra erfarenheter skiljer sig, delar vi i dag många grundläggande säkerhetspolitiska förutsättningar. Vi är ömsesidigt beroende av varandra och varje lands vägval har direkta konsekvenser för det andra landet.

Finsk och svensk säkerhetspolitik bygger på krigsavhållande avskräckningsförmåga, byggd på eget nationellt försvar, breda nätverk och bilaterala militära samarbete med andra länder. Det senare är en nödvändighet i dagens säkerhetspolitiska situation, där Ryssland har utmanat säkerhetsordningen i Europa och visat benägenhet (en tendens) att bruka militärt våld i politiska syften. På så sätt har Ryssland öppet brutit mot folkrättsliga instrument och OSSE:s principer som det själv har varit med att förhandla och acceptera. Ryssland rustar också sina militära styrkor och hotar med kärnvapen. För mindre grannländers del krävs därför stöd av mäktigare parter för ett krigsavhållande försvar mot potentiell rysk aggression.

I denna situation är det uppenbart att den gamla tidens militärt icke-allierade politik (”neutralitetspolitiken” eller ”alliansfriheten”) inte motsvarar de förändrade behoven. Både Sverige och Finland söker explicit och öppet stöd från varandra och från ett antal Nato-stater, särskilt USA.

Finland och Sverige har idag utvecklat ett inbördes försvarssamarbete som inte är en formell allians men som i själva verket ska kunna gälla även i fall av militära konflikter. Därtill utvecklar bägge länderna samtidigt allt närmare förbindelser med många Nato-länder och med Nato som organisation. Viktigast i detta fall är den transatlantiska länken. Finland och Sverige har ingått avtal om fördjupat försvarssamarbete med USA. Samarbetet med Storbritannien utvecklas och fördjupas också efter Brexit.

Det är utmärkt att vi nu fördjupar vårt konkreta försvarssamarbete och samarbetet med USA, men vi behöver också föra en diskussion tillsammans och fördjupa ett gemensamt analysarbete vad gäller det fortsatta närmandet av våra länder till ett fullvärdigt Nato-medlemskap.

Ur militärstrategisk synvinkel är det nordisk-baltiska området ett sammanhängande område. Om en rysk aggression skulle äga rum mot något nordiskt eller baltiskt land, skulle det oundvikligen beröra också Finland och Sverige militärt. Därför måste vår politik mot Ryssland vara krigsavhållande, så att konflikter hindras från att bryta ut. Det är viktigt att bägge länderna under alla omständigheter satsar på det egna nationella försvaret. Men det bästa sättet att säkerställa avskräckning mot Rysslands eventuella militära intentioner i Östersjöområdet och samtidigt markant stärka den finska och svenska försvarsförmågan vore ett finsk-svenskt medlemskap i Nato.

Också det nordiska samarbetet skulle gynnas mycket om alla de fem nordiska länderna skulle vara Nato-medlemmar. Inom Nato skulle Norden skapa en viktig regional pelare i det västliga försvarssystemet. Detta skulle vara bra för hela alliansen och också stärka stabiliteten i Östersjöregionen.

Mycket har man redan vunnit med de samövningar som skett mellan Finland, Sverige och olika Nato-länder. Sverige ordnade övningen Aurora 2017, Norge skall ordna övningen Trident Juncture hösten 2018, och Finlands regering har beslutat ordna en stor internationell övning 2021. Förband och staber tränas att samverka. Men för att olika, snabbt uppträdande lägen ska kunna hanteras behövs mer specifika planer och en krigsavhållande försvarsplanering. Detta är inte möjligt att genomföra med dagens icke-allierade militära hållning i Finland och Sverige, och kan inte heller improviseras fram när konflikten väl har brutit ut. Bilateral samarbeten mellan icke-allierade länder är av nödvändighet konstruktioner som gäller under fredstiden men de utgör inga bindande försvarsgarantier.

Nato är däremot den naturliga ramen för en sådan planering. Den vore mycket viktig inte bara för finskt och svenskt försvar utan även för att avskräcka från militära anfall inom hela Östersjöområdet.

Ibland påstås att ett svenskt-finskt Nato-medlemskap skulle innebära en revolutionerande förändring av det säkerhetspolitiska mönstret och ökad spänning i Nordeuropa genom att Ryssland upplever ett ökat hot. Sådana argument saknar grund i verkligheten. Orsaken till den ryska retoriken är snarare att Ryssland försöker maximera sin egen militära frihet att agera i alla tänkbara situationer.

Dessutom har, som nämnts ovan, den stora förändringen redan skett. Finlands och Sveriges redan långtgående samarbete med Nato och med enskilda västmakter samt utvecklingen av EU:s

försvarspolitik innebär att alliansfriheten saknar trovärdighet i Moskvas ögon. Tvärtom uppfattar Ryssland Finland och Sverige som en integrerad del av väst, och kommer med största sannolikhet att göra det även i en konfliktsituation.

Med Finland och Sverige som Nato-medlemmar skulle den samlade västliga krigsavhållande förmågan bli mycket större än idag. Detta skulle sannolikt leda till temporär rysk irritation, eftersom Kreml skulle förstå att man inte längre har någon militär handlingsfrihet att invadera grannländer utan att hamna i krig med hela västvärlden. Efter en tid skulle Ryssland med stor sannolikhet acceptera det nya läget, som då skulle vara betydligt stabilare än nu. Det ligger därför i fredens intresse att Finland och Sverige integreras bland övriga västländer även på det militära planet.

Bearbetat efter: <https://www.svd.se/sverige-och-finland-i-nato--det-ar-i-fredens-intresse>

II. Översätt till polska texterna här nedan.

Sverige har högst nivå av jämställdhet i EU – i år igen. Det framgår av den årliga rapporten från det Europeiska jämställdhetsinstitutet (European Institute for Gender Equality), en rapport som listar och jämför nivåer av ojämställdhet för EU:s medlemsstater. Samtidigt finns mycket arbete kvar att göra. Skillnader förekommer fortfarande t.ex. när det gäller utbildning och arbete. 43 procent av kvinnor jobbar inom fält som utbildning, hälsa och med socialt arbete jämfört med 12 procent av män. Färre kvinnor än män – 8 procent mot 26 procent – jobbar inom vetenskap och teknologi, som ingenjörer och matematiker. Liknande skillnader syns även i vår utbildning. 54 procent av kvinnor studerar hälsa, humaniora, utbildning och konstnärliga program jämfört med 30 procent av männen. I fråga om löner tjänar kvinnor fortfarande 15 procent mindre än män. Bland heteropar som har barn tillsammans är gapet större – dessa kvinnor tjänar 28 procent mindre än männen. När det kommer till tidsfördelning i svenska hem har inget förändrats sedan förra årets rapport. Kvinnor tar fortfarande större ansvar när det kommer till omsorg och familjesysslor. När det kommer till matlagning och sysslor i hemmet står 74 procent av kvinnorna ansvaret jämfört med ungefär hälften av männen.

Bearbetat efter: <https://www.expressen.se/nyheter/ny-rapport-sverige-bast-pa-jamstallldhet-i-eu/>

III. Välj ett ämne. Skriv en argumenterande text.

Omfång: en sida text.

1. Interkulturell kommunikation, dvs. att förstå varandra och kunna samarbeta trots olika kulturell bakgrund blir en allt viktigare färdighet i arbetslivet. Många arbetsplatser har idag medarbetare, chefer, kunder eller intressenter med bakgrund i olika kulturer. Detta påverkar kommunikationen på jobbet. Hur? Vilka utmaningar kan det innebära?
2. I dagens medier, både traditionella och digitala, blir det allt svårare att skilja fakta från de s.k. alternativa fakta eller fejknyheter. De andra skapas så klart för att delas och används i både ekonomiska och politiska syften. Diskutera fenomenet. Vad är de största riskerna med dessa påhittade nyheter? Hur kan man skydda sig mot dem?
3. Ofta hänger språk ihop med makt. Den som har makten över språket har också makten att skriva reglerna. Är språket som politikerna använder i kommunikationen med allmänheten viktigt? Är det viktigt hur myndigheter kommunicerar med medborgarna? Sverige har t.ex. en språklag som säger att myndigheterna ska uttrycka sig vårdat, enkelt och begripligt. Och hur viktigt är egentligen språket för demokratin? Argumentera för dina åsikter.

IV. Läs texten *Klimatalarm: Rekordutsläpp av växthusgaser* och fyll i luckorna med rätt alternativ. Stryk under det rätta ordet i svarsbladet.

Varmaste femårsperioden som någonsin uppmäts med rekordutsläpp av växthusgaser – och samtidigt accelererar klimatförändringarna. Världsmeteorologiska organisationen (1) _____ på söndagen nya fakta (2) _____ FN:s klimatmöte.

Det råder ingen (3) _____ om att världen skakas av klimatförändringarna, enligt vetenskapsmän vid FN-anknutna Världsmeteorologiska organisationen (WMO) i Genève.

I samband med det formella öppnandet av måndagens FN-möte i New York presenteras nya dystra (4) _____. Havsnivåerna fortsätter att stiga, isarna smälter och extremväder avlöser varandra, (5) _____ rapporten.

Senaste fem åren är de varmaste som (6) _____ har uppmäts. Denna varmare trend kommer att vara verklighet för flera framtida generationer, varnar WMO.

Den (7) _____ globala medeltemperaturen har nu ökat med 1,1 grad (8) _____ tiden före industrialiseringen, visar rapporten. Det är också 0,2 grader varmare i förhållandet till den förra femårsperioden 2011–2015.

(9) _____ fortsätter utsläppen av växthusgaser – och sätter nytt oroväckande rekord. Ökningen av utsläppen är 20 procent högre än under den förra femårsperioden. Det (10) _____ även att växthusgaserna finns (11) _____ i atmosfären i flera hundra år – och ännu längre i världshaven.

– Klimatförändringarna och deras inverkan accelereras snarare än saktar ner. Havsnivåerna stiger och vi är mycket oroliga (12) _____ hur isarna i Antarktis och Grönland krympt så abrupt, säger Petteri Taalas som är generalsekreterare för WMO.

Han påminner om hur höjda havsnivåer och intensiva cykloner skoningslöst slagit mot platser som Bahamas och Moçambique det senaste året – med ”katastrofala humanitära och ekonomiska (13) _____”. Rapporten radar upp andra konkreta exempel på klimatets omvandling:

- Sommarisen i Antarktis nådde (14) _____ lägsta och näst lägsta nivå 2017 och 2018. Grönlandsisen har smält rekordsnabbt sedan millennieskiftet.
 - Världshaven var rekordvarma under förra året, mätt i det övre lagret på 700 meter.
-

• Värmeböljor (15) _____ alla kontinenter mellan 2015 och 2019 och resulterade i myriader med nya värmerekord. De ekonomiska konsekvenserna var enorma; bara amerikanska orkanen Harvey orsakade 125 miljarder dollar i förstörelse.

• Skogsbränder på grund av torra har orsakat förstörelse utan motstycke de senaste fem åren. Massiva bränder (16) _____ i bland annat Kanada och Sverige 2018, och nyligen brann det i regnskogarna i Amazonas och södra Asien, konstaterar WMO.

– Utmaningarna är enorma. Det är extremt viktigt med en minskning av växthusgaserna, särskilt från produktion, industri och transporter, säger Petteri Taalas.

Om världen ska lyckas (17) _____ till Parisavtalet måste man vidta betydligt mer drastiska (18) _____ än i dag, menar han.

– För att (19) _____ den globala temperaturökningen till 1,5 grader i linje med Parisavtalet, måste våra ambitioner multipliceras fem gånger jämfört med i dag. Det är (20) _____ att anpassa sig för att hejda klimatförändringarna.

Bearbetat efter: <https://www.svd.se/klimatlarmet-varmaste-fem-arsperioden-som-uppmatts>

(1)	A ger	B släpper	C utelämnar	D ställer
(2)	A framför	B om	C inför	D föregående
(3)	A under	B tvekan	C kunskap	D osäkerhet
(4)	A data	B dator	C nummer	D värderingar
(5)	A framgår	B enligt	C angående	D fokuserar
(6)	A ännu	B jämt	C idag	D hittills
(7)	A mediala	B uppskattat	C genomsnittliga	D genomsnitten
(8)	A jämfört med	B jämförande	C under	D på
(9)	A Förutom	B Däremot	C Dessutom	D Också
(10)	A betonar	B betonas	C visat	D tyder
(11)	A still	B bort	C redan	D kvar
(12)	A för	B på	C mot	D sedan
(13)	A störningar	B kriserna	C följder	D påverkan
(14)	A hans	B det	C sin	D nästan
(15)	A drabbade	B slagit	C bröt i	D störde
(16)	A dök	B förekom	C kom	D registrerade
(17)	A nå	B komma fram	C komma överens	D leva upp
(18)	A steg	B åtgärder	C aktiviteter	D gärningar
(19)	A avgränsa	B begränsa	C sjunka	D stoppa
(20)	A väsentlig	B i tid	C krav	D bråttom
